

Warszawa, 10 stycznia 2024 r.

Polska awansowała w rankingu Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju

Polska awansowała z 33. miejsca w 2021 r. na 26 w 2022 r. w przygotowywanym przez Polski Instytut Ekonomiczny od 2019 r. Indeksie Odpowiedzialnego Rozwoju (IOR). Był to jedyny awans wśród krajów Grupy Wyszehradzkiej. W czołówce zestawienia po raz kolejny dominują kraje nordyckie, które zajęły połowę miejsc w pierwszej dziesiątce rankingu – wynika z najnowszej publikacji Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Indeks Odpowiedzialnego Rozwoju 2023”.

Indeks Odpowiedzialnego Rozwoju (IOR) jest publikowany przez Polski Instytut Ekonomiczny od 2019 r. Powstał jako alternatywa dla PKB i pozwala na dokładniejsze przedstawienie zmian zachodzących w poszczególnych krajach.

IOR składa się z 4 filarów: dobrobyt bieżący, kreacja przyszłego dobrobytu, czynniki zapłacowe, odpowiedzialność za klimat. Indeks jest sporządzany łącznie na podstawie 9 wskaźników. Dane pochodzą m.in. z baz Banku Światowego, Komisji Europejskiej czy Organizacji Narodów Zjednoczonych. W najnowszej analizie wzięto pod uwagę 40 krajów.

Tabela 1. Pierwsze 40 krajów w IOR wraz z wartościami w poszczególnych filarach i zmianą pozycji w stosunku do Indeksu z 2022 r.

IOR 2023	Kraj	Filar I	Filar II	Filar III	Filar IV	Wartość indeksu IOR 2023	IOR 2022	Zmiana pozycji
1.	Szwecja	6,95	6,9	9,6	6,1	73,8	1.	0
2.	Islandia	7,74	6,1	9,7	5,9	73,7	b.d.	b.d.
3.	Belgia	7,41	6,4	9,2	5,4	70,8	7.	↑ 4
4.	Dania	7,11	5,9	9,3	6,0	70,8	2.	↓ -2
5.	Szwajcaria	7,46	5,2	9,5	5,9	70,2	4.	↓ -1
6.	Norwegia	7,71	5,2	9,7	5,5	70,0	5.	↓ -1
7.	Finlandia	7,32	5,5	9,5	5,5	69,7	3.	↓ -4
8.	Izrael	5,40	8,3	8,8	5,2	69,2	9.	↑ 1
9.	Stany Zjednoczone	7,87	5,8	8,5	5,0	68,1	12.	↑ 3
10.	Austria	7,19	5,2	9,1	5,3	67,2	6.	↓ -4
11.	Niemcy	6,96	5,0	9,2	5,6	66,7	8.	↓ -3
12.	Holandia	7,23	4,5	9,2	5,4	65,7	11.	↓ -1
13.	Francja	6,66	4,6	9,3	5,7	65,6	10.	↓ -3
14.	Luksemburg	7,67	3,0	9,4	6,1	65,6	17.	↑ 3
15.	Wielka Brytania	6,83	4,1	9,2	6,0	65,1	14.	↓ -1
16.	Słowenia	7,22	4,5	8,9	5,1	64,3	13.	↓ -3
17.	Korea Płd.	6,12	6,4	8,7	4,4	64,2	16.	↓ -1
18.	Malta	6,26	3,2	9,3	6,8	63,8	b.d.	b.d.
19.	Estonia	6,07	4,6	9,0	5,8	63,7	30.	↑ 11
20.	Singapur	7,44	2,5	9,4	6,1	63,7	18.	↓ -2
21.	Nowa Zelandia	6,58	4,0	9,4	5,1	62,6	22.	↑ 1
22.	Czechy	6,60	4,0	8,6	5,7	62,1	20.	↓ -2
23.	Australia	6,61	4,4	9,6	4,1	61,7	21.	↓ -2
24.	Irlandia	6,49	2,2	9,5	6,4	61,4	19.	↓ -5
25.	Japonia	6,09	4,2	9,6	4,6	61,2	15.	↓ -10
26.	Polska	6,52	3,5	8,1	6,2	60,9	33.	↑ 7
27.	Portugalia	5,94	3,6	9,4	5,3	60,5	24.	↓ -3
28.	Kanada	6,94	3,8	9,5	3,9	60,3	23.	↓ -5
29.	Hiszpania	5,88	3,1	9,5	5,4	59,6	26.	↓ -3
30.	Włochy	6,18	3,1	9,1	5,4	59,5	25.	↓ -5
31.	Słowacja	6,87	2,7	8,3	5,6	58,7	27.	↓ -4
32.	Cypr	6,03	3,5	9,0	4,9	58,4	29.	↓ -3
33.	Chorwacja	6,18	3,4	8,4	5,3	58,1	32.	↓ -1
34.	Węgry	6,04	3,4	8,3	5,3	57,8	28.	↓ -6
35.	Białoruś	6,08	2,6	8,0	6,2	57,3	35.	↑ 0
36.	Grecja	5,96	3,0	8,9	5,0	57,2	37.	↑ 1
37.	Litwa	5,88	2,6	8,5	5,6	56,3	31.	↓ -6
38.	Łotwa	5,53	3,2	8,3	5,4	56,2	34.	↓ -4
39.	Rumunia	5,74	1,8	8,2	6,6	55,9	43.	↑ 4
40.	Armenia	5,81	1,0	6,9	8,1	54,3	b.d.	b.d.

Źródło: opracowanie własne PIE.

Państwa nordyckie na czele rankingu

Kraje nordyckie nieprzerwanie dominują wśród państw z najwyższymi wartościami Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju. Wynika to z harmonijnego łączenia wymiarów gospodarczego, społecznego i ekologicznego w strategiach rozwojowych tych krajów. Szwecja zajęła najwyższe miejsce w ogólnym zestawieniu, mimo że nie wygrała

w indywidualnych kategoriach. Świadczy to o równowadze między poszczególnymi aspektami rozwoju. Kraje skandynawskie osiągają najwyższe wskaźniki w kategoriach niezwiązanych z finansami, jak np. przeciętna długość życia. Najdłużej żyje się w Norwegii, Szwecji, Islandii i Danii. Wysokie wyniki związane są też z bezpieczeństwem, czystym środowiskiem i zdrowiem obywateli.

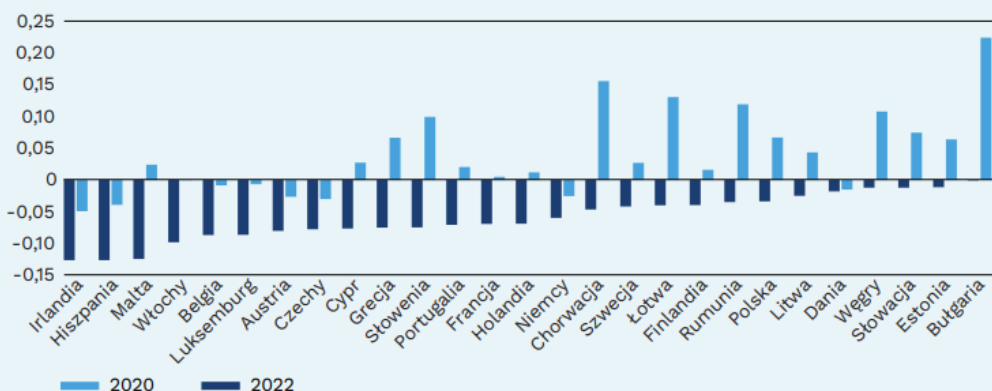
„Wśród 40 państw o najwyższych wynikach indeksu ponad 75 proc. stanowią kraje Europy. Powodują to głównie dobre wyniki w obszarach związanych z nakładami na edukację oraz badania i rozwój jako proc. PKB. W Europie Zachodniej wskaźnik oscylował w przedziale 4,5-6 pkt., a dla całej Unii Europejskiej miał średnią 3,9 pkt. Poza Europą wartości te były niższe, np. w Singapurze wyniósł 2,5 pkt., w Kanadzie 3,8 pkt. Warto zauważyć, że niższe wartości tego filaru obserwowane są również w Europie w krajach znanych jako raje podatkowe, np. Luksemburgu (3,0), Malcie (3,2) czy Irlandii (2,2)” – komentuje Tomasz Mądry, starszy analityk zespołu odpowiedzialnego rozwoju.

Inflacja głównym wyzwaniem dla dobrobytu

W październiku 2022 r. inflacja w strefie euro osiągnęła rekordowy poziom 10,6 proc. Był to głównie efekt kryzysu w łańcuchach dostaw oraz konfliktu między Rosją a Ukrainą. Znacząco wzrosły też ceny żywności i energii. Rosnąca inflacja osłabiła wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych. Wysokość wydatków przypadająca na gospodarstwo domowe nominalnie spadła na świecie o 4,3 proc. (z 9,2 do 8,8 tys. USD).

Konsumpcja w Unii Europejskiej jest nadal wyższa niż przed pandemią (średnio o około 3,3 proc.), pomimo spadku płac realnych. Najwyższe wzrosty wydatków konsumpcyjnych widoczne są w Bułgarii (22 proc. w stosunku do 2020 r.), Chorwacji (15 proc.) oraz na Łotwie (13 proc.). W Polsce wzrost konsumpcji w latach 2020-2022 wyniósł 6,7 proc.

Wykres 1. Zmiana wydatków konsumpcyjnych w latach 2020 oraz 2022 w krajach UE-27

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Banku Światowego.

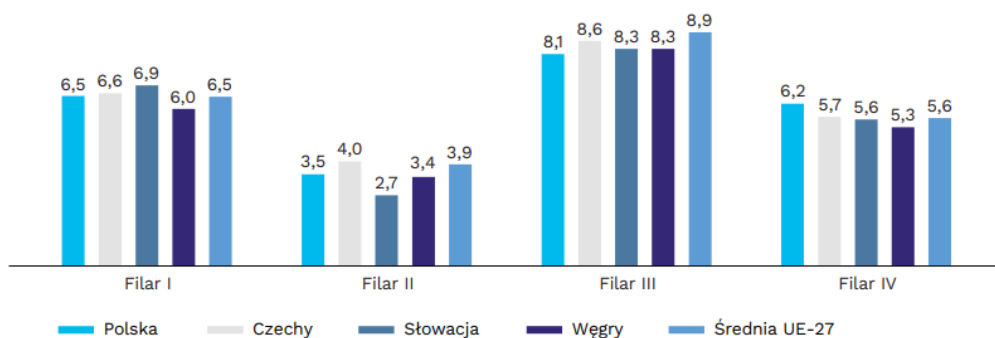
„Rok 2022 przyniósł wyraźne zmiany w globalnym rozwoju, z wyjątkowym naciskiem na stabilność ekonomiczną i dobrobyt społeczny. Kraje skandynawskie kontynuują zrównoważony rozwój. Z powodu bezprecedensowych wzrostów cen energii spowodowanych problemami na światowych rynkach, które wywołały pandemia COVID-19 oraz pełnoskalowa inwazja Rosji na Ukrainę (np. cena gazu wzrosła z 69 PLN/MWh w 2020 r. do 600 PLN/MWh w 2022 r.) wiele państw europejskich zdecydowało się wprowadzić mechanizmy ochronne, aby nie przenosić całości kosztów kryzysu energetycznego na konsumentów. Działania miały różną formę – np. rząd Hiszpanii zniósł 7-proc. podatek od wytwarzania energii, a rząd Polski zdecydował się wprowadzić limity na ceny energii ciepłej i wody” – zaznacza Tomasz Mądry.

Awans Polski w rankingu IOR jako jedynego kraju z Grupy Wyszehradzkiej

Polska awansowała w rankingu Indeksu Odpowiedzialnego Rozwoju z pozycji 33. na 26., jako jedyny z krajów Grupy Wyszehradzkiej. To głównie efekt wzrostu dochodów rozporządzalnych oraz konsumpcji w 2022 r. Wydatki konsumenckie rosły mocniej na tle państw unijnych. W przypadku pozostałych państw nastąpił spadek: Czechy z 20. na 22. miejsce, Węgry z 28. na 34., a Słowacja z 27. na 31.

„Polska ma wciąż obszary do poprawy. W kategorii czynników pozapłacowych (filar III), średni wynik zarówno Grupy Wyszehradzkiej, jak i Polski, był niższy od średniej dla Unii Europejskiej i spadł w porównaniu z poprzednim badaniem. Przyczyną regresu była pandemia COVID-19 i nadmierna śmiertelność, czego konsekwencją jest spadek oczekiwanej długości życia. W filarze II, dotyczącym nakładów na B+R i edukację jako proc. PKB, średnia Grupy Wyszehradzkiej również jest mniejsza od unijnej – 3,6 proc. w stosunku do 3,9 proc. Z drugiej strony Grupa Wyszehradzka uzyskała lepszy wynik w filarze IV – Odpowiedzialność za klimat (5,7 w stosunku do 5,6 w Unii), zaś Polska miała w tym filarze najwyższy wynik w Grupie (6,2). To efekt dużej redukcji emisji CO₂ w stosunku do bazowego roku 1990” – komentuje Tomasz Mądry.

Wykres 3. Wyniki krajów Grupy Wyszehradzkiej w poszczególnych filarach w odniesieniu do średniej UE-27

Źródło: opracowanie własne PIE.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think-tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl